

VIŠNJA LJUBIČIĆ

NERAVNOPRAVNOST OPTEREĆUJE DRUŠTVO

Pripadnici LGBT zajednice traže sva bračna prava pa i pravo na posvajanje djece? Kako je to pitanje regulirano u EU, a kako u RH?

- Ono što se u zadnjih nekoliko godina iskristaliziralo kroz presude Europskog suda za ljudska prava, prije svega u odlukama protiv Grčke i Italije, jest to da države članice Europske unije imaju obvezu pružiti zakonsko priznanje i zaštitu stabilnim emocionalnim istospolnim zajednicama obiteljskog života. No, to još uvijek ne znači da je država dužna tim zajednicama osigurati identična prava onima koja je zajamčila bračnim zajednicama. Europski sud za ljudska prava nije izradio neku listu s precizno navedenim pravima koje je država dužna zakonski zajamčiti istospolnim zajednicama obi-

teljskog života. No, s obzirom na načela koja je postavio, ali i odluke Suda Europske unije u predmetima koji se odnose na prava istospolnih zajednica u područjima u regulatornoj nadležnosti Europske unije, jasno je da se radi o vrlo širokoj listi prava koja istospolnim zajednicama osiguravaju supstancijalno jednako kvalitetnu zaštitu onoj koja je pružena heteroseksualnim zajednicama.

▼ **Europski sud za ljudska prava prije 14 godina preporučio je da se homoseksualnim parovima ne mora dati isti opseg prava kao u klasičnom braku, ali im se nešto mora dati. To zvuči oportunistički?**

- Glavna razlika koja ostaje jest mogućnost pristupa posvajanju djece. Države članice tu imaju poprilično široku diskreciju. No, ona nije apsolutna, a još manje arbitrarna. U načelu, ako je država omogućila posvajanje djece heteroseksualnim zajednicama ta mogućnost može biti ograničena istospolnim zajednicama samo ako za to ograničenje postoji važan objektivan društveni razlog. Pri tome predrasuda da istospolne zajednice nisu, ili ne mogu biti

jednako dobro okruženje za djecu, za Sud nije prihvatljiv razlog. Bez objektivnog razloga koji ni na koji način nije povezan s predrasudama ograničenje pristupa posvajanju za Europski sud za ljudska prava predstavljat će diskriminaciju. S obzirom na to da ste ga u svom pitanju ocijenili "oportunističkim" zanimljivo je ukazati kako ovakav "kompromisni" pristup Europskog suda za ljudska prava nije prošao bez kritika kako s jedne tako i s druge strane. U svakom slučaju Hrvatska se za sada oslanja na ovaj pristup i trenutačno ne jamči jednaki pristup posvajanju za heteroseksualne i istospolne zajednice, što pravda činjenicom da je tek nedavno uvedena zakonska institucionalna zaštita istospolnih zajednica obiteljskog života. U tom smislu zakonodavac je zauzeo stajalište kako je ipak potrebno neko vrijeme da bi se potvrdilo da je novi zakonodavni okvir prihvaćen od strane građana i građanki kojima služi te da funkcionira u mjeri koja jamči stabilno okruženje za uspješno odrastanje i razvoj djece. (D.J.) (Višnja Ljubičić, dipl.iur., pravobraniteljica je za ravnopravnost spolova)